

Butlletí de SANITAT VEGETAL

Núm. 3/07 Març de 2007

Govern de les Illes Balears
Conselleria d'Agricultura i Pesca
Direcció General d'Agricultura

Carrer dels Foners, núm. 10
07006 Palma (Mallorca)
Tels. 971 17 61 00
<http://sanitatvegetal.caib.es>

CÍTRICS

ARANYA BRUNA (*Panonychus citri*)

Des del mes de març han de vigilar-se les poblacions de l'àcar roig. El criteri d'intervenció serà tractar només els focus i no fer tractaments en cas de tenir més del 30% de fitoseïds.

MATÈRIA ÀCTIVA
Oli mineral (NP)
Clofentezín (21)
Dicofol (28)
Etoxazol (14)
Fenazaquí (21)
Fenbutestan (21)
Fenpiroximat (14)
Hexitiazox (14)
Tebufenpirad (7)
OBSERVACIONS
( ) Termini de seguretat en dies.

POLL ROIG DE CALIFÒRNIA (*Aonidiella aurantii*)

Al final de l'any passat es va trobar en una parcel·la de sa Pobra el primer focus (d'uns 1.000 m²) del què tenim constància a Illes

Balears d'aquesta important plaga dels cítrics .

El més característic d'aquesta plaga és el desenvolupament de l'escut centrat i la presència d'un vel ventral, que la diferencia de *Chrysomphalus dictyospermi* (poll roig).

Us recordam la importància de vigilar la vostra parcel·la i de comunicar la presència de nous focus al tècnics de Sanitat Vegetal.

Femella de *Aonidiella aurantii* voltejada per veure bé el vel ventral

ORNAMENTALS

Phytophthora ramorum

Ha començat la prospecció del fong *Phytophthora ramorum* als centres de jardineria, als vivers i als jardins públics.

Aquest fong és un important patògen d'arbres i arbusts. Als Estats Units es considera l'agent causal de l'assecam i la mort de diverses espècies del gènere *Quercus*, a què pertany l'alzina. S'han establert mesures legislatives per evitar la introducció i la propagació del fong al medi natural, per l'amenaça que suposa per als nostres alzinars.

La normativa actual (Decisió 2004/426/CE) esmenta 29 espècies de plantes susceptibles de ser infectades pel fong. D'entre aquestes, les més comunes són *Viburnum* spp., *Rhododendron* spp., *Camellia* spp. i *Arbutus* spp.

En aquest sentit, com els anys anteriors, la Secció de Sanitat Vegetal els pròxims mesos farà prospeccions de centres de jardineria, ja que ens trobam en els mesos més propicis per al fong. Aprofitam per demanar la col·laboració als responsables dels establiments que visitin els tècnics de la prospecció: cal recordar que així ho estableix la Llei 43/2002, de sanitat vegetal, i no s'ha d'oblidar que l'objectiu és protegir el nostre medi natural.

Síntomes

***Rhododendron* spp.** Ennegriment de les branques des de l'extrem cap a la base, des de l'exterior cap a l'interior. També poden mostrar-se xancres (ferides obertes) al tronc o a les branques. A les fulles poden aparèixer taques de color marró obscur, que poden començar pel pecíol o per les puntes. Aquestes taques poden formar cercles concèntrics en avançar la infecció i si es donen les condicions òptimes d'humiditat i temperatura. Les arrels no solen estar afectades.

Síntomes en *Rhododendron*.

***Viburnum* spp.** Les lesions a les fulles o branques són menys marcades. S'hi observa un assecament generalitzat que, a diferència de *Rhododendron*, comença per la base de la planta fins a l'extrem, de l'interior cap a l'exterior. Els teixits interns estan afectats i l'afecció es manifesta vascularment. Les arrels tampoc no solen estar afectades.

Síntomes en *Viburnum*
(foto: Laboratori de Sanitat Vegetal d'Astúries).

***Camellia* spp.** Afecta fonamentalment les fulles, on produeix taques ben marcades, de color obscur i amb marges difuminats,

Síntomes en *Camellia*, amb presència d'anells concèntrics. Les plantes perden les fulles, i les arrels tampoc no es veuen afectades.

***Arbutus*.** Els símptomes són similars als de *Rhododendron*, amb taques a les fulles o a la fusta que progressen des de l'exterior a l'interior. Les taques foliars són molt obscures i, a vegades, s'estenen als pecíols.

Síntomes en *Arbutus* (foto: APS).

***Quercus* spp.** Encara que ara per ara no s'ha detectat a Espanya aquesta afecció als nostres *Quercus*, és convenient saber que aquest fong produeix assecament i el més característic: xancres amb exudacions vermelles de saba. Encara que altres espècies del gènere *Phytophthora* poden causar ferides xancroses similars, a diferència d'aquestes *P. ramorum* té una biologia exclusivament aèria, mentre que les altres afecten també als arrels.

ROPCIV

REGISTRE OFICIAL DE PRODUCTORS, COMERCIANTS I IMPORTADORS DE VEGETALS

Com a conseqüència de l'entrada en el mercat únic europeu, que suposa la lliure circulació de mercaderies als països de la UE, es va posar en funcionament (juny de 1993) un dispositiu de protecció fitosanitària consistent en dues mesures:

1. *Registre Oficial de Productors, Comerciants i Importadors de materials vegetals (ROPCIV)*. Els productors, comerciants o importadors de vegetals o productes vegetals inclosos en la llista que es va publicar en el butlletí europeu del mes de novembre del 2006 s'han d'inscriure en aquest Registre.

2. *Passaport fitosanitari (PF)*. Els materials vegetals afectats per organismes nocius de quarantena (RD 58/2005) han de circular proveïts del passaport fitosanitari.

La lliure circulació comercial de vegetals suposa el següent:

- S'eliminen els controls fitosanitaris a les fronteres entre estats comunitaris; només es fan al lloc de producció i en determinades espècies. Els vegetals o productes vegetals susceptibles de presentar algun risc fitosanitari han de circular acompanyats d'un passaport fitosanitari, quan es mouen tant d'un estat a un altre com dins el mateix estat productor. Els productes importats de tercers països són inspeccionats en el punt de primera entrada a la Comunitat i, si se n'admet l'entrada, hi poden circular lliurement, com en els productes esmentats en el paràgraf anterior.
- Una empresa és tipificada com a "importador" en el ROPCIV quan es tracta d'un comerciant o productor que importa el material vegetal (que, després, vendrà i produirà) d'un país tercer, aliè a la Unió Europea. Una vegada que el producte entra per un lloc d'inspecció fronterera (LIF), es considera que està exempt d'organismes de quarantena, per la qual cosa aquest importador pot considerar-se comerciant, productor o productor comerciant, depenent de l'activitat que dugui a terme.

PASSAPORT FITOSANITARI (PF)

Quan una partida de material vegetal va proveïda del passaport fitosanitari (PF), significa que compleix els requisits següents:

- Ha estat conreada o manipulada per un productor o agent comercial registrat, subjecte al sistema de control fitosanitari i, com a conseqüència, es troba lliure d'organismes nocius de quarantena. A més, és un document imprescindible per a la circulació de determinats vegetals o productes vegetals dins el territori nacional i comunitari, i sense el qual la circulació i el comerç es consideren clandestins.
- Col·loquen les etiquetes oficials en els albarans directament els mateixos productors, sempre que l'estat fitosanitari dels seus cultius no hagi sofert modificació des del moment que es va fer la inspecció oficial.
- És important saber que els comerciants també tenen obligació d'expedir passaports fitosanitaris de substitució (RP) en cas que rebin alguna mercaderia (vegetal o producte vegetal) que ve amb el passaport fitosanitari (PF) i es divideix en partides. En aquest cas, el comerciant ha de tenir

autorització de la Conselleria d'Agricultura i Pesca per expedir aquest passaport i ha d'acompanyar cada partida del passaport de substitució (RP) corresponent.

Gèneres vegetals que han d'anar proveïts sempre de passaport fitosanitari per circular en el territori de la UE:

- Material de plantació de cítrics (excepte les llavors): *Fortunella*, *Poncirus* i híbrids.
- Fruits de *Citrus* L., *Fortunella* i *Poncirus* amb peduncles i fulles.
- Material de plantació de fruiters de pinyol i ornamentals (excepte les llavors): *Arnelanchier*, *Chaenomeles*, *Cardot*, *Cotoneaster*, *Crataegus*, *Cydonia*, *Eriobotrya*, *Malus*, *Mespilus*, *Prunus*, *Pyracantha*, *Pyrus*, *Sorbus* i *Photinia*.
- Material de plantació de vinya (excepte les llavors): *Vitis*.
- Tubercles de *Solanum tuberosum* (patata) per a la sembra.
- Vegetals destinats a la plantació (excepte les llavors) de *Beta vulgaris* i *Humulus lupulus*.
- Fustes de *Castanea* (inclosa l'escorça aïllada) i *Platanus*.
- Les plantes de la família *Palmae* destinades a la plantació que tinguin un diàmetre a la base del tronc > 5 cm necessiten el passaport fitosanitari per circular pel territori espanyol.

Gèneres vegetals que han d'anar proveïts sempre de passaport fitosanitari en el comerç entre professionals dins la UE:

- Material de plantació de frondoses ornamentals (excepte les llavors): *Castanea*, *Platanus*, *Populus* i *Quercus*.
- Material de plantació de coníferes ornamentals (excepte les llavors): *Abies*, *Larix*, *Picea*, *Pinus* (també les llavors), *Pseudotsuga* i *Tsuga*.
- Plantes cultivades per les flors; vegetals destinats a plantació (excepte les llavors) d'*Argyranthemum*, *Aster*, *Dendranthema*, *Dianthus*, *Exacum*, *Gerbera*, *Gypsophila*, *Impatiens*, *Leucanthemum*, *Lupinus*, *Pelargonium*, *Thanacetum* i *Verbena*.
- Ornamentals de fulla; vegetals amb arrel nua o amb substrat de cultiu d'aràcies, marantàcies, musàcies, *Persea* sp. i *Strelitzia*.
- Material de plantació de *Fragaria* i *Rubus*.
- Hortícoles destinades a la plantació (excepte les llavors): *Apium graveolens*, *Brassica*, *Cucumis*, *Lactuca* i *Spinacea*, i solanàcies que no formen tubercle: pebre (*Capsicum* sp.), tomàtiga (*Lycopersicum* L.), albergínia (*Solanum melongena*).
- Bulbs ornamentals: *Camassia*, *Chionodoxa*, *Crocus flavus*, *Galanthus*, *Galtonia candicans*, *Gladiolus*, *Hyacinthus*, *Iris*, *Ismene*, *Muscari*, *Narcissus*, *Ornithogalum*, *Puschkinia*, *Scilla*, *Tigridia* i *Tulipa*.
- Bulbs, rizomes, tubercles de plantació i llavors d'*Allium cepa*, *Allium porrum* i *Allium schoenapresum*.

CONSELLS PER PRESENTAR-HI MOSTRES

On us heu d'adreçar?

Podeu dur les mostres directament a:

- Laboratori de Sanitat Vegetal
C/ d'Eusebi Estada, 145, 07009 Palma

També les podeu dur a:

- Secció de Sanitat Vegetal
C/ dels Foners, 10, 07004 Palma
Tel. 971 17 61 00
- Delegacions comarcals:
  - Felanitx: c/ de Marià Aguiló, 3 (tel. 971 58 00 72).
  - Inca: c/ dels Selveillers, 25, polígon de Can Matzarí (edifici Centre Bit; tel. 971 88 70 18).
  - Manacor: via de Portugal, 41, planta baixa (tel. 971 55 14 79).
  - Sa Pobla: sa Vileta, ctra. sa Pobla-Muro, (tel. 971 54 04 51).
  - Campos: c/ de Vázquez Mella, 7, (tel. 971 65 03 32).

En aquests centres us demanaran les dades personals (és molt important que deixeu un número de telèfon en què us puguem localitzar fàcilment) i alguns aspectes relacionats amb la mostra, informació amb què s'emplenarà un formulari.

Si voleu enviar la mostra mitjançant un servei de missatgeria, heu d'emplenar el formulari que podeu trobar a l'adreça d'Internet següent: <http://sanitatvegetal.caib.es/laboratori_impres.ct.htm>.

Com heu de triar la mostra?

La mostra ha de ser representativa i ha de presentar els símptomes de la malaltia o plaga.

Al camp:

Si es tracta d'un camp amb una afecció generalitzada, preneu mostres de plantes a l'atzar. Si només està afectada una zona (rodal), el millor és que la mostra correspongui a la zona marginal de l'avanç de l'afecció (marge del rodal) i que es triïn plantes que comencin a mostrar els símptomes de la malaltia.

A la planta:

- Si és un arbre o planta en què estan afectats els fruits, les fulles o les branques, és millor tallar una branca afectada que presenti el símptoma, però també altres parts.
- En cultius hortícoles, és millor agafar la planta sencera, amb les arrels i la part aèria.

En general, les mostres han de ser de plantes afectades, **però no mortes!** (ja que només hi trobaríem saporífits).

Mostres de terra:

Si se sospita de nemàtodes del sòl, la mostra ha de ser d'aproximadament 500 grams de la zona límit del rodal, si n'hi ha. Si el símptoma està generalitzat o es vol valorar la necessitat de fer un tractament precultiu, les mostres s'ha de prendre en 5 o 6 punts de la parcel·la i s'han de mesclar dins una mateixa bossa. La profunditat per prendre la mostra ha de ser de 20 a 30 cm.

Com heu de conservar les mostres fins que les presenteu?

Quan es recull la mostra és important que no tengui rosada ni aigua lliure, perquè podria causar podriments de manera ràpida, sobretot si la temperatura és alta.

És important que la planta no s'assequi ni perdi turgència, sobretot si els òrgans afectats són les fulles. Per evitar-ho hi ha dues maneres d'actuar:

— Si la mostra ha d'arribar al laboratori el mateix dia: n'hi ha prou amb ficar-la dins una bossa de plàstic.

— Si han de passar uns dies: el millor és guardar-la al frigorífic embolicada amb paper de diari (que no sigui de color ni amb fotografies), tot dins una bossa de plàstic.

En resum, el més important és que la mostra no s'assequi i que tampoc no tengui gaire humitat, ja que això la podria.

Recordau que a la Secció de Sanitat Vegetal i, en concret, al Laboratori només analitzam mostres vegetals o d'organismes que siguin nocius per als vegetals perquè representen plagues o malalties per a les plantes cultivades o ornamentals. Les anàlisis d'aigua o de fertilitat de la terra les fa el Servei d'Orientació, Transferència i IRFAP. En podeu trobar informació a la web:

<http://dgagric.caib.es/experimentacio_vegetal/analisi_index.ct.htm>.